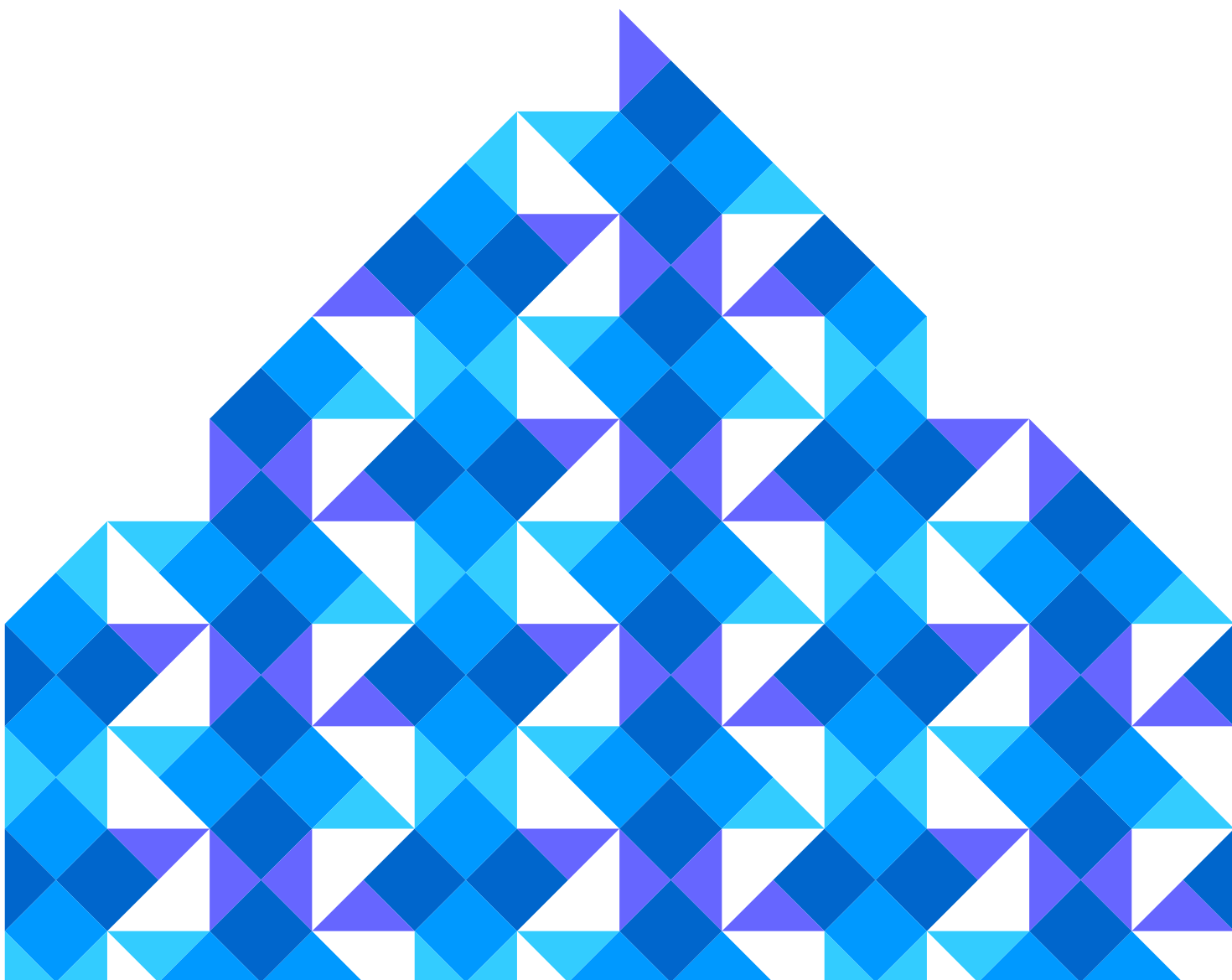

Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning

Sammanfattande introduktion av Allmän kommentar nr 3 om kvinnor och flickor med funktionsnedsättning

Myndigheten för delaktighet är en kunskapsmyndighet som arbetar inom funktionshindersområdet. Vi arbetar för att alla, oavsett funktionsförmåga, ska kunna vara fullt delaktiga i samhället.

Myndigheten för delaktighet, 2018

Sammanfattning av Allmän kommentar nr 3 om kvinnor och flickor med funktionsnedsättning

Nummer 2018:14

Publikationen finns att ladda ner från myndighetens webbplats www.mfd.se.

Alternativa format kan beställas från Myndigheten för delaktighet.

Postadress: Myndigheten för delaktighet, Box 1210, 172 24 Sundbyberg

E-post: info@mfd.se

Telefon: 08-600 84 00

Innehåll

Sammanfattning.....	4
Vad är en allmän kommentar?	5
Konventionsstaternas åtaganden och genomförande	7
Andra bestämmelser konventionen	8

Sammanfattning

Det här dokumentet ger en introduktion till FN:s allmänna kommentar nummer 3 om artikel 6, Kvinnor och flickor med funktionsnedsättning, i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

Kommentaren beskriver vad konventionsstaterna har åtagit sig att göra för att säkerställa att kvinnor och flickor med funktionsnedsättning fullt ut ska kunna nyttja sina mänskliga fri- och rättigheter.

Kommentaren om flickors och kvinnors rättigheter tydliggör behovet av att bland annat motverka våld, diskriminering och stereotyper. Vidare belyser den rätten till sexuell och reproduktiv hälsa samt behovet av att stärka kvinnors och flickors utveckling, framsteg och egenmakt.

För att få förståelse för kommentarens hela innebörd bör man läsa den i sin helhet.

Vad är en allmän kommentar?

FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning har en särskild kommitté kopplad till sig, som ansvarar för att främja och följa upp konventionen tillsammans med de länder som har anslutit sig till den.

Kommittén har bland annat till uppgift att ta fram allmänna kommentarer om särskilda artiklar och rättigheter. Syftet med de allmänna kommentarerna är att förtydliga hur en specifik artikel ska tolkas och på så sätt vägleda konventionsstaterna i arbetet med att genomföra konventionen.

Den här kommentaren handlar om kvinnor och flickor med funktionsnedsättning och är framtagen av Kommittén för rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

Varför denna allmänna kommentar?

Det finns tydliga belegg för att kvinnor och flickor med funktionsnedsättning möter hinder inom de flesta områden i livet. Det konstaterar kommittén i den här allmänna kommentaren. Kvinnor och flickor med funktionsnedsättning löper också högre risk att utsättas för diskriminering jämfört med män och pojkar med funktionsnedsättning och kvinnor och flickor i allmänhet.

Kommittén påminner genom den allmänna kommentaren konventionsstaterna om att inkludera rättigheter för kvinnor och flickor med funktionsnedsättning i alla åtgärder som handlar om att förverkliga konventionen.

I kommentaren förtydligas följande områden där förändring behöver ske:

- **Flerfaldig och intersektionell diskriminering:** Den allmänna kommentaren pekar på att kvinnor med funktionsnedsättning utsätts för diskriminering både i offentligheten och i den privata sfären. Flerfaldig diskriminering uppstår när en person upplever diskriminering på två eller flera grunder, vilket leder till en kombinerad eller förvärrad diskriminering. Intersektionell diskriminering uppstår när det samtidigt finns flera grunder för diskriminering och de påverkar varandra på ett sätt som gör att det inte går att skilja dem åt.

- Stereotyper: Den allmänna kommentaren uppmärksammar att diskriminering ofta kan bero på felaktiga övertygelser och myter om kvinnor och flickor med funktionsnedsättning. De riskerar att betraktas som offer, underlägsna, mystiska och till och med olycksbådande. Dessutom infantiliserar kvinnor med funktionsnedsättning, deras bedömningsförmåga ifrågasätts, de uppfattas som sexuellt avvikande och anses vara en börda för andra.
- Kvinnors utveckling och framsteg: Den allmänna kommentaren pekar på att det behövs utvecklingsåtgärder med ett köns- och funktionshindersperspektiv inom områdena utbildning, sysselsättning, inkomstgenerering och förebyggande av våld. Åtgärderna ska säkerställa en starkt ekonomisk förmåga för kvinnor med funktionsnedsättning. Kommentaren lyfter även vikten av att vidta åtgärder som rör hälsa och delaktighet inom politik, kultur och idrott.
- Kvinnors egenmakt: Den allmänna kommentaren utgår från ett människorättsbaserat förhållningssätt och betonar vikten av egenmakt och rätten att uttrycka sin åsikt. Det offentliga bör ta direkt kontakt med kvinnor och flickor med funktionsnedsättning för att garantera att deras perspektiv tas med i beräkningen i offentligt beslutsfattande.

Konventionsstaternas åtaganden och genomförande

I kommentaren beskriver kommittén de åtaganden konventionsstaterna har gjort och vad de behöver göra för att fullfölja dessa. Konventionsstaterna måste enligt kommittén upphäva befintliga lagar, bestämmelser, sedvänjor och bruk som innebär att kvinnor och flickor med funktionsnedsättning diskrimineras.

Konventionsstaterna bör vidare säkerställa att kvinnor och flickor med funktionsnedsättning kan dela med sig av sina synpunkter och åsikter genom de organisationer som företräder dem. Dessa åsikter är viktiga att ta i beaktande vid utformning, implementering och övervakning av insatser som påverkar deras liv. Kommentaren anger också att kvinnor med funktionsnedsättning bör inkluderas i alla delar av det nationella systemet som övervakar genomförandet av konventionen.

Kommittén slår fast att det är de långsiktiga åtgärderna som skapar väsentliga förutsättningar för verklig jämlikhet för kvinnor med funktionsnedsättning. Vissa tillfälliga åtgärder kan behövas för att strukturell eller systemisk, flerfaldig diskriminering ska upphöra. Kvotering är ett exempel på en sådan tillfällig åtgärd.

Kommentaren konstaterar vidare att konventionsstaterna bör:

- samla in och analysera data om situationen för kvinnor med funktionsnedsättning på alla områden
- säkerställa att allt internationellt samarbete inkluderar ett funktionshinders- och könsperspektiv
- upphäva lagar som motverkar att flickor och kvinnor med funktionsnedsättning fullt kan nyttja sina mänskliga fri- och rättigheter
- använda positiv särbehandling för att underlätta för flickor och kvinnor med funktionsnedsättning att fullt ut kunna nyttja sina mänskliga fri- och rättigheter
- främja forskning om situationen för kvinnor och flickor med funktionsnedsättning
- främja bildandet av organisationer och nätverk för kvinnor med funktionsnedsättning.

Andra bestämmelser konventionen

Kommentaren redogör för kopplingen mellan artikel 6 och rättigheter i andra artiklar i konventionen.

Artikel 6, om kvinnor och flickor med funktionsnedsättning, är en tvärgående artikel. Det innebär att den har koppling till alla konventionens övriga artiklar och samtliga materiella bestämmelser i konventionen.

Här följer några exempel:

- **Artikel 9, Tillgänglighet:** Kvinnor med funktionsnedsättning har svårt att få tillträde till skyddat boende, tillgång till stödtjänster och processer som tillhandahåller ett effektivt och meningsfullt skydd mot våld, övergrepp och utnyttjande. Detsamma gäller i fråga om sjukvård, i synnerhet sjukvård som rör reproduktiv hälsa.
- **Artikel 12, Likheter inför lagen:** Kvinnor med funktionsnedsättning nekas sin rättskapacitet oftare än män med funktionsnedsättning och oftare än kvinnor utan funktionsnedsättning.
- **Artikel 16, Våld mot kvinnor med funktionsnedsättning:** Kvinnor med funktionsnedsättning löper större risk att utsättas för våld, utnyttjande och övergrepp än kvinnor utan funktionsnedsättning.
- **Artikel 19, Oberoende och deltagande i samhället:** Rätten för kvinnor med funktionsnedsättning att välja var de vill bo kan påverkas negativt av kulturella normer och familjevärderingar som begränsar självständigheten och tvingar dem att leva på ett visst sätt.
- **Artikel 23, Respekt för hem och familj, och artikel 25, Hälsa:** Stereotypa föreställningar om kvinnor och flickor med funktionsnedsättning kan påverka deras tillgång till sexualundervisning, preventivmedel och möjligheten att välja att skaffa barn eller inte.
- **Artikel 24, Utbildning:** Stereotypa föreställningar om kön och funktionsnedsättning samverkar och bidrar till brister i utbildningssituationen för flickor och kvinnor med funktionsnedsättning. Detta kan i sin tur leda till exempelvis oregelbunden närvaro eller att skolgång avslutas i förtid i större utsträckning än för flickor och kvinnor utan funktionsnedsättning.

Sammanfattande introduktion av Allmän kommentar nr 3 om kvinnor och flickor med funktionsnedsättning

Sammanfattning av översättning till svenska av Article 6: Women and girls with disabilities, framtagen av FN:s kommitté för rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

Myndigheten för delaktighet
Box 1210, 172 24 Sundbyberg
08-600 84 00
info@mfid.se
www.mfid.se
Nummer: 2018:14